

reč! Vsaka občina ima gotovo za sedajne slabe čase dovolj svojih ljudi v zvezi, ki znajo kedaj priti v občinsko preskrbljenje. V nekterih občinah je kaj veliko posestnikov iz tujih krajev, ki bodo zdaj iskali si na lahko pridobiti domovinsko pravico. Previdne občine tega storile ne bodo! Če je tujec ravno zdaj morebiti premožen, morebiti bahač, pa koliko je dobrih in štimanih posestnikov že prišlo na kant! Treba je toraj tudi tukaj opaznosti.

Pravoslav.

Kuniči ali pitovni zajci.

III. Kuniči radi veliko krme pokvarijo, zato morajo se v vsakem predelu jasli napraviti za seno itd. tudi malo koritce za razno zrnje in plitva skledica za vodo in tekočo krmo. Vsa ta posoda mora redno, kolikor najbolj mogoče, snažna biti. Jasli niso le samo zaradi varčnosti pri krmi potrebne, ampak tudi zaradi tega, da živali sena ne pohčijo in usmradijo. Takšna spridena krma je kuničem pravi strup, ker seavnica ima mnogo fosfora v sebi in z njim se klaja ostrupi in tako živalicam lahko pogubna postane. V vsakem kuničišču mora pribranjnih celic biti za mlade samice, ki se ne smejo plemeniti. Na prevrtano desko se ali suho listje ali slama nastelje, da seavnica odteka; vsakih 8 dni se stara nastelj podrza in pokida in z novo nadomesti.

Samci se morajo posebič v ločenih celicah rediti. Za plemo se smejo le krepki, lepi in živi samci jemati, ki so že 15—18 mesecev stari. Samice morajo najmanj leta dni stare biti. Jeden samec zadostuje za 10 samic. Da se pa tudi prav oplemenijo, treba samico, ki se goni, v predelek samečev predjati in se oba jedno uro dolgo vkup in pri miru pustiti. Na to se samica sopeset v svojo celico predene. Samica nosi 30 dni. Dan poprej nego vrže t. j. 29. dan po sparjanju se mora breji samici mehke nastelji položiti, da si iz nje more toplo gnejzdo napraviti.

Samica nanosi v kotič suhe slame in si napuka iz trebuha mehke dlake, s katero njezne mladiče odeva, da mraza ne trpé. Kjer so kuničje samice, ki ravno mlade imajo, tam mora popolnoma tiho biti, sicer starka zbeži in mladiče, ki na sencih visé, iz gnejzda pomeče, ki tako le prelahko mraza konec vzamejo. Zgodí se pa tudi, da se prestrašena starka sploh v gnejzdo več ne povrne. Gnejzda se morajo večkrat preiskati in pregledati, mrtvi mladiči odpraviti, še živi in zvonaj gnejzda ležeči previdno v gnejzdo nazaj spraviti. Jedna samica ne sme nikdar več ko 8 mladičev dojeti. Ker pa nekatere starke po 17 mladičev vržejo, se jih mora vse kar jih je več, drugim starkam podložiti, ki imajo manj ko 8 mladih. Take starke rade sprejmejo tuje mladiče kot svoje, če so le istega plemena. Da pa kuničji rejec v tem oziru ne pride v nobeno zadrego, se mora na jeden dan 4—5 samic ubrejiti. Da pa starke ne oslabijo in potem tudi le pravih slabičev ne

povržejo, se ne smejo več ko 4krat na leto ubrejiti. Da se krepki in veliki kuniči vzredijo, jih je treba dva meseca sesati pustiti. Pozno na jesen povrženi mladiči se morajo mraza varovati. V to svrhu je treba duri bleva s slamnato šturjo zadelati.

Kuničja odrejašišča tistemu največ dobička vržejo, kateri imajo travnik. Krma se jim mora poleteti vsaki dan po trikrat položiti, zjutra ob 5tih, popoldne in zvečer ob 6tih. Zvečer se jim mora najboljše položiti, kajti rano pred solnčnim vzhodom in zvečer kuniči najrajši in največ jedó. Zjutra in zvečer se jim polaga zelena klaja, popoldne seno in trikrat na teden zjutraj oves namesto zelenega. Proti koncu poletja in spomladi se jim mora suha z zeleno klajo mešati, da se kuniči po malem na zeleno in suho klajo navadijo. Po zimi se jim le po dvakrat na dan polaga. Zvečer dobivajo vsakokrat suho krmo, zjutra pa v ponedeljek: krmo zeleno, v torek: rono ali rudečo peso in otrobe, v sredo: oves, v četrtek: žolto korenje, v petek: ječmen, v soboto: kuhan krompir ali juho, v nedeljo: kolorabo ali pastinako.

(Dalje prihod.)

Konjerejecem štajerskim daje visoko c. k. namestništvo na znanje, da bode uradno licenciranje žrebcev vršilo se 1. 1881. dne 21. januarja v Cmurku, 22. jan. v Mariboru, 24. jan. v Ptujih, 25. jan. v Celjih in 26. jan. v Mozirjih, povsod ob 10. uri predpoldnem. Posestniki naj toraj ob rečenem času svoje žrebce postavijo pred komisijo. Kdor spuščá nelicencirane žrebce, ta bo kaznovan.

Sejmi na Koroškem 27. decembra v Eberstajnu.

Dopisi.

Iz Frauheima. (Letina — tatje). Spomladi smo se močno veselili dobre letine. Vse je lepo kazalo: pšenica, rž, ječmen, turšica, krompir, vino-gradi, travniki. Začeli smo na travnikih kositi, rž žeti, ko dne 18. jul. t. l. pribruje strašna burja. Celo uro tolkla je gosta in debela toča neusmiljeno po našem silji. Potem je pa pridrla taka povodenj, da njej najstarejši ljudje ne pomnijo jednake. Voda je drla drevje iz zemlje, rovala trsove, zagraje, mostove, brvi, rušila zidovje pri mlinih, pri občinski cesti. Kmalu zavalila se je na polje in travnike jih zasipala s kamenjem, prodom in lesovjem tako, da marsikteri posestnik svoje lastne zemlje ni več spoznal. Žalost bila je vseobčna in velika. Ljudje so se zanašali sedaj na ajdno in krompir. Toda krompir je zavaljo večnega deževja v našej ilastej zemlji zgnjil in ajdno je vhaajajoča pšenica in rž zadušila, ker smo njive po toči oškodovane bili podorali z iztepenim in v zemljo vbitim zrnjem vred. Namlatilo je se iz pobite slame tako-le: iz posejanih 8—10 vaganov

pšenice 3—4 vagane, od 6—8 vaganov rži 2—2¹/₂ vagana slabega zrnja. Ječmen in oves ni bil za mlaittev. Pokošeno blatno slamo smo takoj spravili pod streho. Turšice pridelala tukaj kmet navadno 30—40 vaganov. Sedaj je dobi komaj 2 do 3 vagane. Buče in fažol niso dozorele. Nimamo tedaj nič. Vinogradi niso dali nič in kažejo slabo tudi za prihodnja leta. Trs je preveč zbit in skvarjen. Sedaj nas pa tlači še druga nesreča. Pereči ogenj nam svinje pokončava. Nekaterim posestnikom so uže vse svinje poginile. Naposled omenim še tatov, ki so sedaj posebno nevarni, ker je zima brez snega; v noči od 14—15 t. m. so odprli Koderčevo klet; domači pes zalaja in vzbudi gospodarja; ta vstane, zgrabi puško in hiti proti kleti, zapazi človeka, ki hoče vbežati. Gospodar kriči: stoj! Tat se obrne in sproži pištolo pa ne zadene. Sedaj ustrelji gospodar in rani tatu tako nevarno, da ta obleži. Bliže pogledavši ga spozna. Bil njegov — bratranec! D.

Iz Šoštanja. (Javna prošnja do drž. poslanca g. dr. Vošnjaka). Prinesel sem danes k tukajšnjemu sl. dačnemu uradu pobotnico za neko vsled nakaza vis. c. k. namestništva v Gradci od 27. novembra 1880. šte. 3656 izplačati mi se imajočo svoto denarja. Pobotnica je bila pisana slovenski — in sl. davkarija je nij hotela sprejeti, rekši, da mora biti nemška, kajti je oni nakaz bil izišel v nemščini; ko bi nakaz bil slovenski — reklo mi se je — samo tedaj bi veljala tudi slovenska pobotnica. Na mojo prošnjo pokazala mi se je tudi ta odloka gledé nemških pobotnic, namreč: odloka c. k. deželne finančne direkcije v Gradci dne 17. septembra 1880 šte. 11929 namenjena c. k. glavnemu dačnemu uradu v Ptuj, glaseča se tako, da v stvarih tičočih se — „Waaren-erklärungen, Anmeldungen des steuerpflichtigen Verfahrens, Bescheinungen und Auszüge aus amtlichen Registern und Vormerkungen, auf Kassa-Dokumente und alle Rechnungsstücke, welche der Censur einer Rechnungsbehörde unterliegen“ — slovenski jezik ne more veljati. Čital sem v šte. 43. „Slov. Gospodarja“ od 21. oktobra t. l. ukaz visokega c. k. finančnega ministra od dne 15. avgusta 1880 šte. 24321: dass von den Steuerämter Quittungen, welche in slovenischer Sprache verfasst sind, anstandslos anzunehmen und zu beamtishandeln sind. To objavljač prosim uljudno našega poslanca g. dr. Vošnjaka, naj omenjeno stvar blagovoli na znanje vzeti ter na dotičnem mestu potrebno učiniti.

Iz Griž pri Žavci. (Slovensko uradovanje). Naš novi občinski odbor je v svojej seji 15. t. m. vnovič enoglasno sklehal slovensko uradovanje pri občini in ta sklep c. k. okrajnemu glavarstvu v Celji naznanil s prošnjo, da naj občini Grižkeje dupošilja le slovenske dopise. Prišlo so tudi na občino nemške tiskovine za štetje ali za občni popis ljudi. Te nemške tiskovine se bodo na c. kr. okrajno glavarstvo poslale nazaj s proš-

njo, da se naj slovenske tiskovine pošljejo k nam. Tudi se poprosi, da se bodo državne postave slovensko pošiljale. Domačemu našemu jeziku ne bode prej veljave, dokler ne bomo Slovenci sami terjali jo.

Iz Celja. (Katoliškemu podpornemu društvu) je pristopil kot ustanovnik M. Kaučič, trgovec v St. Jurji ob južni železnici s 40 gld. Za božičnico so darovali: Velč. gg. Fr. Ogradi v Mariboru, Anton Šlander, vikar v Celji in J. Ž. po 5 gld. Društvu so darovali: č. g. Anton Vraz kaplan v Kapelab pri Radgoni 5 gld., gosp. M. Alziebler, lončarski mojster v Celji 2 gold., B. Brenc, posestnik na Zg. Hud. 2 gld., Jan Balob, pos. na Zg. Hud. 2 gld., J. Matko v Sovodnjah 2 gld., 2 neimenovana 2 gld. Čisti znesek zadnje tombole: 26 gold. 14 kr. Bog blagoslovi dobrotnike in njihove darove!

Iz Ptuja. (Dorfbote med Slovenci. — Slovensko uradovanje.) Te dni mi je prišla v roke šte. 35. nemškega lista „Dorfbote“, katero izdaja štajersko društvo za olikanje ljudstva. Že v uvodnem članku ta list ostro udriha po sedajni vladi in večini državnega zbora in sicer za tega voljo, ker državni zbor še ni v enem letu popravil, kar so liberalci blizu v 20 letih zagazili. Vladi očita, da namesto zasluženih skušenih nemških vstavovernih uradnikov Slavjane nastavlja (?) da Slovincem celo slovenske srednje šole napravlja. — To se mora nekde daleč na Kinežkem gočiti, ker mi, saj v Ptuj, niti trohice tega ne vidimo. Vendar pustimo to zabavljanje, takih čenč smo od prenapetih Nemcev vajeni. Če mislijo, da s tako debelimi lažmi ljudstvo likajo, naj jim bo, Slovence to malo briga ali čudom smo se začudili, ko smo na zadnji strani tega čudnega lista pod naslovom: „Vereins-Anzeiger“ šteli: Štajerskemu društvu za olikanje ljudstva so kot udi pristopili poleg 10 Nemcev so zraven zapisani: g. Mihelič Jož., Oberlehrer in St. Georgen an der Stainz, Šijanec Franc, Oberlehrer in St. Lorenzen, Pettau; Golob Martin, Gastwirth in Polenšak, Pettau; Woisk Jož., Gastwirth in Gabernik, Pettau. Tedaj 4 Slovenci. Kaj ta dva krčmarja zadevlje, ni druga omeniti ko Bog naj jima razsveti pamet, pa gg. učitelja, ki sta veljala do sedaj kot narodnjaka in stanujeta v narodno prebujenem okraji, moramo resno posvariti, da bolj ostrejšje besede sedaj ne rabimo. Gg. učitelja saj bi morala vedeti glavni smoter tega nemškega društva gledé Slovencev na Štajerskem. Tukajšnji c. k. glavni dačni urad je že dobil od „zgoraj“ ukaz, da ima v slovenščini pisane pobotnice sprejemati ter izplačevati, toda le tiste, ki zadevajo deželni zaklad. Slovenske pobotnice deželnih profesorjev, kakor tudi vseh učiteljev ali sploh deželnih uradnikov se morajo toraj sprejemati. To je sicer nekaj, pa prav malo. Vedno se moramo pritoževati, kjer se nam pravica jemlje, počasi bomo že nekaj dosegli!

Iz Središča. (Nemškutarija) se hoče pri nas vgnjezditi. O začetku minulega meseca se je

tukaj odbor za „feuerwehr“ ali gasilno društvo osnoval, katero bi pri nas resen potrebno bilo, večjidel so hiše s slamo krite. Pa ta „feuerwehr“, ki se snuje, ima vse druge muhe v glavi, namreč le narodnost slovensko pogasiti in posebno stranko napraviti. Ustanovitelj tega društva je še mladoleten človek, ki slovensko govoriti neče, „nur deutsch ist die Hauptsache“, to on reče in to modrost si je v Mariboru pri svojem bratu nasrkal, ki je nekdanj tudi za nemškega poslanca agitiral. Pa dosti od tega. Omenjeni odbor obstoji iz šest udov, namreč iz dveh židov, dveh nemčurjev in dveh Slovencev: ti bodo lahko gasili, samo da zdaj židova imata preveč s kupovanjem zrnja opraviti. Za predsednika je voljen židov, ki je spregovoril pri izvolitvi: Geld müssen wir auch haben, was ist zu machen? Ustanovitelj K. odgovori: Tombolo werden wir zu diesem Zwecke veranstalten und Geld ist da. Kaj ne? Kak Središčane novei za tako nemčurijo tiščijo! Dalje se je vprašalo, kaj da je s statuti? K. odgovori: z Maribora jih že dobimo (aus Marburg bekommen wir sie schon.) Drugi reče iz Ptuja so tudi dobri za nas. Tako daleč smo prišli! Kakor da bi mi ne imeli domačih za to sposobnih ljudij. Kakšna bo „komanda“ pri gasenju, to iz odbera vidimo, to bo hajkanje, kakor v babilonskem turnu. To je prvi „amboss“ za Središčane, kakor je v Ormoži „Schützverein“, kojemu pa je že strelnega praha zmanjkalo. Samo eno želim, da bi, ker se bodo totu „feuertverei“ vgnezdili, drugi še ne pokvarjeni v njih družbo ne zahajali, kajti to se prime kakor smola. Kako bodo ti gasili, to vam še hočem naznaniti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dunajski mestni zastop šteje več Judov, kakor bi treba bilo. Kaj čuda, da se je od judovskih pisarjev in novin zapeljati dal in začel vohati in šnofati, ali morebiti cesar za bližnjo ženitev cesarjevičovo ne kupujejo v tujih deželah pohištva. Tudi je žugal, da ne bo nemeravanega velikega plesa priredil cesarjeviču in njegovej nevesti v čast. Nacnkrat dobi brezglavni zastop pismo od ministra Taaffeja, v katerem cesar ples prepovedujejo, denar siromakom odkažejo in še določijo 40.000 fl. za uboge. Dunajčane je strašno sram! — Preden je državni zbor razišel, bila je silno dolga seja, v soboto celi dan in potem celo noč do $\frac{3}{4}$ 4 zjutraj. Liberalci so kvantali brez konca in kraja in ker jim naši poslanci in ministri Taaffe, Pražak, Dunajevski itd. niso hoteli ničesar dolžni ostati, obnašali so se, kakor da bi bili zblaznili. Zastonj. Naša večina je sklenila: z Ogersko vred Bosni posoditi 3,800.000 fl. za izvrševanje železnice od Zenice do Sarajeva; odobrila izvolitev 3 poslancev konservativcev in velikih posestnikov v gornji Avstriji, številne prošnje iz Avstrijske zgornje in spodnje in iz Štajer-

ske zadevajoče pomnoženje gruntnega davka pa izročila ministrom z nalogo, naj na nje dobro ozir jemljejo, kar se bo gotovo zgodilo, kakor je „Slov. Gospodar“ iz zanesljivega vira izvedel. Koroški novi poslanec grof Goess se je liberalcem pridružil. — Vojaki dobijo od 1. jan 1881. naprej prežgano župo za zajutrek; vračuni se za vsakega 1.25 kr. — Nemški liberalci ščujejo kmete zoper konservativne poslance v posebnih shodih, toda kmeti poslužujejo se te prilike v obsodbo liberalnih naprav in postav. Tako so prišli liberalci iz deža pod kap! Zbegan kmet ne bo liberalec, ampak rogovilež, ali kakor Nemci pravijo: radikalec in socijalist. — Na Ogerskem prodavajo zaporedom grajščine na kose. Toliko slovito magjarsko plemstvo propada, večjidel je v rokah židovskih oderuhov! Zagrebčani so se nekoliko pomirili. Iz Londona dobili so 5000 fl. podpore.

Vnanje države. Močno osupnila je ves svet novica o zvezi Nemčije in Avstrije s Turčijo in dalje, da hoče turški sultan za ovo dobroto Avstriji pustiti Bosno in Hercegovino, Bismarku pa veliki otok Kandijo, kakor je Angležem prepustil otok Ciper. Francozi in Italijani so radi tega najbolj hudi. Kmalu bo jasno, kaj je v tem resničnega. — Mož, ki je rumunskega ministra Bratianota hotel umoriti, je spriden gimnazijski profesor. — Na Ruskem pričakujejo ob novem letu velikih sprememb; pravijo, da bo car vladarstvo izročil svojemu sinu; s Kitajci so se Rusi pogodili na mirnem. V Nemškem je veliko Judov pri sodnijah. Nedavno je hotel lutrovsk duhoven prisegi dostaviti: „po Jezusu Kristusu, našem Gospodu“. Radi tega je judovski sodnik duhovna obsodil 3 dni v ječo. V Parizi so pretečeni teden v noči prišli policaji in iz vseh učilnic križe in pobožne podobe pobrali in odpeljali. — Po pravici so torej papež Leon XIII. nedavno zbrali svoje kardinale ter se milo pritoževali, kako nevera in hudobija na celem svetu pritiska na vero Kristusovo in njegovo sv. Cerkvo. Tolažijo se s tem, da se razkolniki in sploh kristijani v jutrovih deželah vedno bolj zanimajo za naslednika sv. Petra, za vidnega namestnika Kristusovega, rimskega papeža!

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

XI. Dr. Magdič je z neutrudljivim delovanjem v svojem poklici kot zdravnik, svojo neomahljivo značajnostjo zaslužil spoštovanje slednjega poštenjaka bodi kterega koli političnega mišljenja. Kdo tudi nebi ljubil tako blage duše? Someščani so ga vselej volili v občinski zastop celih 27 let. Bil je ud okrajnega šolskega svetovalstva, ud in odbornik okrajnega zastopa do smrti. V kraujem